

KRÖNIKA

LOTTA LUNDBERG

Merkel borde erbjuda Snowden en säng

Fortfarande kan man i Östberlin hitta lägenheter med spruckna tapeter. Om man drar med fingret över väggen kan det bubbla till. Där gömdes avlyssningsledningarna. Det är till dessa billiga, orenoverade lägenheter som den nya generationen berlinare flyttar. Den spruckna tapeten är lite ball. Precis som hela Berlin är ballt.

Stasi, säger de unga och skrattar när det knastrar i mobilen. Det är den generationen som lever digitalt. Som lägger ut intimiteter på Facebook och aldrig har stått i en telefonkiosk. De må ha gått på dagis när muren revs. Men de var de första att reagera på NSA-affären och Edward Snowdens avslöjanden. De om några begriper vad man förlorar om man blir övervakad. Äldre tyskar – som såg Snowden mest som en bråkstake – reagerade först när det blev klart att Obama kunde läsa Merkels sms. Då hängde sedan länge stora lakan ut genom fönstren hos de digitala ynglingarna, där det står "Snowden – we have a bed for you".

Tyskland håller på att vakna upp. Nyligen var Miljöpartiets Hans-Christian Ströbele i Moskva och träffade Snowden. Han verkar öppen för politisk asyl. Och han har ett enormt stöd. Samtliga oppositionspartier, större delen av medierna, den intellektuella kadern, och allsköns kändisar ger Snowden fullt stöd. Även socialdemokratiska politiker, som precis satt sig ner för att diskutera formerna för koalitionsregeringen med CDU, talar om mod och om hjälte-dåd, om förebilder och rättvisa. Det är stora ord. Men det är bara 20 år sedan DDR gick under.

President Gauk var länge chef för Stasiarkiven och slogs med näbbar och klor för att de inte skulle stängas, för att vi aldrig fick glömma. Om man ställer alla akterna på en hylla sträcker de sig 120 kilometer. Mer än hälften är inte öppnade.

De flesta som spionerade går fortfarande omkring på gatorna och även om flertalet helst vill glömma och många inte hade något annat val än att sälja sin själ till djävulen, så minns de tillräckligt för att inte vilja vara del av det igen. De vet hur övervakning påverkar ens värdighet. Och föder skam.

Kanske är en asyl till Snowden ett sätt att sona. Råda bot. Kanske handlar det lika mycket om en puttrande ilska gentemot USA? Amerika var förvisso den goda ockupationsmakten, men för många tyskar är USA fortfarande den förargelseväckande viktigpettern, en storebror som hela tiden påminner dem om Den Stora Skulden. Och som dyvlar på dem en massa vulgariteter; hamburgare, fula ord och dum-tv.

En gammal indignation får plötsligt luft: här går gränsen. Den här gången har Tyskland rättvisan på sin sida. Vad skulle hända om Merkel gav Snowden asyl? Kallt krig eller avbrutna handelsförbindelser? Naturligtvis inte. Möjligen lite tjurig diplomati under en tid. (Och förstås att Putin skulle gnugga händerna). Det är allt.

Det är inte bara Merkels moraliska plikt att ge Snowden asyl. Det är en chans att slippa stå naken på skolgården och fortfarande vilja leka med de stora pojkarna. Hon behöver inte dem. Vad Merkel behöver är att det tyska folket kan känna stolthet och integritet. Hon behöver hänga ut ett lakan: "Snowden – I have a bed for you".

Lotta Lundberg är författare.
kultur@svd.se

"Neoconcrete space". Video, 2012.

Humorn håller ihop Dahlgrens objekt

KONST

Objekt, installation

Jacob Dahlgren

Andréhn-Schiptjenko

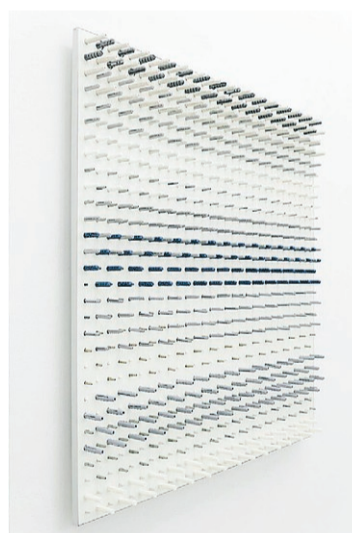
Hudiksvallsgatan 8

Tom 22/12

Jacob Dahlgrens konst är ett amalgam. Men där det kemiska amalgamet är en legering mellan kvicksilver och någon annan metall, är Dahlgrens konst en legering mellan konstruktiv konst och ... ja, precis vad som helst, faktiskt.

Dahlgren tar vardagsföremål och strukturerar dem i en konstruktiv ordning. Sedan debuten för snart 15 år sedan har han sorterat och ordnat konservburkar, galgar, muggar, datttavlor och personvågar så att de bildar perfekta geometriska mönster. Han klär sig uteslutande i randiga t-tröjor och ser sig själv som en levande utställning.

Med åren har det blivit över tusen randiga tröjor, och dessa bildar nu utgångspunkt för utställningen på Andréhn-Schiptjenko. På väggen hänger serigrafier av vad som förefaller vara nonfigurativa, randiga kompositioner, men som i själva verket är avbildningar av de olika tröjkmönstren. Den stora väggprojektion "Neoconcrete space" bygger på samma idé och låter tröjkmönstren flimra förbi i en nästan stroboskopmässig takt. T-shirten blir också ett objekt för konstnärens begär i filmen "Non-object", där han förföljer och smygfilmar människor med randiga tröjor.

"Work as method", 2013.

Dahlgrens titlar och formspråk hänvisar till den konkreta konsten. Men en renlärig konkretist skulle troligen säga att hans konst är så långt från "konkret" man kan komma. Konstnärer som Olle Bærtling skydde varje koppling till verkligheten – verken skulle bara vara konkret vad de var. Men som Dahlgren visar finns dessa förment icke-föreställande former över allt omkring oss – en insikt som han gjort till en utgångspunkt för hela konstnärskapet.

Med verkligheten som grund skapar Jacob Dahlgren visuellt och konceptuellt starka verk, fulla av konsthistoriska referenser. I utställningens inre rum har han utgått från olika sorters pennor och gjort "tavlor" av dem.

I en svit bildar färgpennor rut-

mönster, där kvadratens hörn formas av de olikfärgade spetsarna. En annan svit repeterar en och samma sorts penna, men genom att skarvarna ligger lite förskjutna rad för rad skapas förvirrande optiska mönster.

Genom performance "Neoconcrete ballad" tillför Dahlgren ett inslag av tid i utställningen. Bakom en stor vägg befinner sig några assistenter som under utställningsperioden kommer att borra geometriska former i väggen och sedan fylla dessa med olikfärgade väggpluggar. Resultatet blir en ständigt växande målning som var rätt stram när jag besökte galleriet, men som gissningsvis med tiden kommer att bli plottrig.

Det är märkligt komiskt att följa hur borrhålet perforerar väggytan, vilket får mig att tänka att humorn är en annan sak som skiljer Dahlgren från de traditionella konstruktivisterna. Fast samtidigt konstaterar jag att det är den konstruktiva stramheten som gör Dahlgrens humor möjlig.

Jag har ibland frågat mig hur länge Jacob Dahlgren ska kunna fortsätta på sin inslagna bana utan att fastna i ett manér, men av allt att döma finns det ingen yttre gräns. Jag blir fortfarande positivt överraskad. Så länge som han hittar sätt att kombinera konstruktivismen och vad-som-helst med den nödvändiga dosen humor kommer amalgamet att hålla.

HÅKAN NILSSON

kultur@svd.se